

Statsminister Gro Harlem Brundtland

KARDEMOMMEFEST SCHÄFFER-GÅRDEN

17. MAI 1991

Kjære alle fremmøtte - danske og norske
voksne og barn

Det er en stor glede for meg å få lov å være med på denne Kardemomme festen nettopp i dag på fødselsdagen for Norges grunnlov. Det er en dag vi i Norge først og fremst feirer ved barnetog, leker, samvær mellom venner og mellom generasjoner. Vår 17. mai feiring er preget av den ånd som vi også finner i Thorbjørn Egners bøker.

Danmark ble Egners annet fedreland der han fant en jovial romslighet som korresponderte med hans egen personlighet. Kardemomme by tok form under hans opphold her høsten 1945. Og modellen for den rettskafne, men samtidig så tolerante fru politimester Bastian fant han hos dere.

Vi har Thorbjørn Egners ord for at dette møtet med Danmark ble en helt vesentlig inspirasjon for ham. Det generøse og gjestfrie danske kunstmiljøet, "det milde og bløte" i dansk lynne og dansk språk har betydd "uendelig meget", har han selv sagt. "De har en underfundig måte å si tingene på, den har vi meget å lære av".

Etter de tunge krigsårene ble Købehavnoppholdet et frigjørende møte med en annen kultur. Siden har verden åpnet seg for ham og hans kunst. Thorbjørn Egners livsverk er ikke bare blitt en vital del av den norske kulturarven. Den er blitt en internasjonal arv

til verdens barn.

Han var en trollmann med ord, bilder og musikk. Slik ble det til at en kjøpmannssønn fra Kampen i Oslo engasjerer barn verden over, fra Sovjet til USA, fra Grønland til Shanghai - der Folk og Røvere i Kardemomme by nylig ble satt opp med stor tilstrømning.

Thorbjørn Egners livsverk er blitt et lysende eksempel på hvordan barnelitteratur kan bryte ned grenser mellom generasjoner, land og kulturer, og slik bli ambassadør for internasjonal forståelse.

Thorbjørn Egners bøker er oversatt til 24 språk. Sceneversjonene settes opp igjen og igjen. Det er faktisk slik at nest etter selveste Henrik Ibsen er Thorbjørn Egner den mest spilte norske dramatiker.

Med fri fantasi har Egner brukt internasjonale impulser for å skape rammene rundt sitt budskap. Småbyen Kardemomme er hverken norsk eller dansk, men sydlandsk i sin utforming. Og budskapet i de mest kjente bøkene - Hakkebakkeskogen og Kardemomme by - er universelt. Det handler om å leve sammen, om å skape fred og harmoni, ta hensyn til hverandre. Han skapte lover som er litt enklere enn den grunnloven vi i dag feirer i Norge. Men grunntonen er den samme: rettigheter, men også plikt til selv å bidra.

Egner er blitt kritisert for å gjøre det for enkelt, for rosenrødt og for preget av harmoni. Kanskje var femtiårenes, etterkrigstidens Norge - og Danmark - mer optimistisk og preget av troen på at det gode kan seire, enn tiårene som fulgte. Men det betyr jo ikke at troen på at det nytter, behovet for å skape tillit hos kommende generasjoner er blitt mindre viktig.

Gjennom inspirasjon til medmenneskelighet skaper Thorbjørn Egner trygghet og opplevelse av varme og vennlighet. Når dette når frem gjennom generasjoner og på tvers av grenser, skyldes det hans kunstneriske talent for nettopp å vise gleden ved fellesskapet. Ved bilder, sang og musikk skaper han den livsglede - som også er en forutsetning for livsmot - hos sitt unge publikum.

Evnen til å skape glede er nok en viktig forklaring på Egners eventyrlige suksess og at hans bøker så til de grader tåler gjenbruk. Som foreldre og besteforeldre vet vi at barn i en viss alder aldri får nok, hverken av Karius og Baktus, eller Kasper, Jesper og Jonathan.

Jeg vil få takke Fondet for Dansk-Norsk Samarbejde som har hovedæren for denne Kardemommefesten. Fondet går tilbake til den humanitære danske Norgeshjelpen under 2. verdenskrig, og har i hele etterkrigstiden vært en sentral initiativtaker til kulturutveksling mellom Norge og Danmark. Her på den vakre Schäffer-gården har det vært arrangert en rekke vellykkede Norgesmarkeringer de senere år. Jeg vil få rette en hjertelig takk til formannen i fondets danske avdeling, professor Jørn Lund og de to driftige generalsekretærene Aksel og Bente Heltoft for dette fine initiativ til å sette barna og barnekulturen i fokus.

Med dette erklærer jeg Kardemommefesten for åpnet og ønsker dere lykke til med en skikkelig norsk-dansk 17. maifeiring, med musikk, sang og godt humør - nettopp slik Thorbjørn Egner ville ha det.